

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Commentarius Tertius In Libros De Coelo; De Generatione Et Corruptione;
De Anima; Et Metaphysicam Aristotelis

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

II. An omnes animæ rationales sint æqualis perfectionis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95375](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95375)

RESOLUTIO II.

XLIV. **D**ico 6°. etiam sistendo in nudis luminis naturæ principiis efficaciter probari potest de facto animam hominis esse immortalem: ita omnes communissimè.

XLV. Probat, si sistendo in nudis luminis naturæ principiis efficaciter probari non potest animam rationalem esse spirituales, etiam in iisdem sistendo efficaciter probari non potest appetitum hominibus innatum ad perpetuam quietem & felicitatem, carnalium voluptatum & mundi vanitatum mortificationem, in adversis patientiam, &c. non præsupponere æternum ac immortale in hominibus principium, quod animam rationalem esse fides docet, unde ut minus dubium est, in ratione purè naturali sistendo an anima nostra sit immortalis.

XLVI. Subsumo: Atqui est una vox Platonis; Aristotelis, Hippocratis, ut bene probat D. Fromondus de Anima lib. 4. cap. 1. art. 5. & omnium Patrum ac Peripateticorum, quod anima nostra sit immortalis, & sicut in dubiis stando in luminis naturæ nudæ principiis bonum commune est præferendum privato, ita & judicium commune privato: Ergo probari potest efficaciter, &c.

D V B I V M II.

An omnes animæ rationales sint æqualis perfectionis?

XLVII. **Q**uia resolutio hujus difficultatis extenditur ad omnia individua omnium specierum, & Authores varii multa congerunt nobis parum probabilia. Pro vera Resolutione,

XLVIII. Suppono 1°. dari quidem æqualitatem fundamentalem ante intellectum, nullam tamen formalem; quia sicut substantiæ realiter distinctæ non sunt una & eadem ante intellectum, formaliter; sed fundamentaliter tantum; ita duæ quantitates, sive perfectionis, sive molis, realiter distinctæ, non sunt una & æqualis ante intellectum, formaliter, sed fundamentaliter tantum; hæc omnia habes fusè probata in Logica Tract. 1°. 2°. & 5°. Loquere proportionaliter de dissimilitudine & dissimilibus.

XLIX. Suppono 2°. inæqualitatem oppositam æqualitati similiter esse duplicem, fundamentalem scilicet, & formalem; cum hoc tamen discrimine, quod æqualitas quæcumque sit positiva, inæqualitas verò fundamentalis, una positiva, altera negativa; inæqualitas positiva fundamentalis, si inter res realiter simplices, est conceptibilitas in ordine ad plures, aut pauciores terminos, vel in ordine ad perfectiores aut imperfectiores terminos; si inter composita, est conceptibilitas plurimum ex magis & minus perfectis partibus compositorum, conceptu formaliter inæqualificante: inæqualitas fundamentalis negativa, est negatio ante intellectum æqualitatis formalis quorumcumque entium, sive quanta sint quantitate molis, sive quantitate virtutis aut perfectionis. Unde omnis distinctio, diversitas & dissimilitudo ante intellectum, quædam inæqualitas negativa est.

L. Nec dicas cum Arriaga Disput. 1. de Anima sect. 7. Spirationem, Filiationem, & Pater-

nitatem in divinis esse relationes dissimiles, omnino tamen æquales in perfectione: Nam eo sensu quo sunt dissimiles, sunt inæquales, scilicet negativè formaliter; quia sicut sunt dissimiles formaliter, eò quod una non est alia secundum conceptum eas in ratione talium unificantem; ita non sunt formaliter æquales, eò quod in ratione perfectionum, una non est alia, secundum conceptum eas in ratione perfectionum, quæ sunt quantitates virtutis, unificantem. Item eodem sensu, quo sunt æquales, sunt omnino similes, puta fundamentaliter; quia, sive in ratione absoluti, sive in ratione relativi, sunt conceptibiles, sine ullo perfectionis excessu, seu conceptu in ratione quantum quantitate virtutis sive perfectionis eas unificante; ex quo sequitur personas divinas esse summè inæquales negativè formaliter ante intellectum ob mutuam negationem formalis identitatis mutuæ relativæ perfectionis, sicut sunt summè dissimiles negativè formaliter ob mutuam negationem formalis identitatis mutuæ talitatis entis, cum his tamen stat esse, summè fundamentaliter similes, & fundamentaliter esse summè æquales, quia concipi possunt cum summa identitate secundum qualitates virtuales & secundum perfectiones, & juxta hunc sensum dicitur in Symbolo: *Totæ tres personæ coeternæ sibi sunt & coæquales*. Unde omnem inæqualitatem simpliciter & positivam in divinis, ut hæresim detestamur. Ex his

LI. Collige non omnia summè inæqualia negativè formaliter, debere esse inæqualia positivè fundamentaliter, ut patet in tribus personis divinis, quibus primum convenit, & secundum repugnat, imò, ablata negatione inter illas, sunt æquales & ejusdem perfectionis: si enim ab hac propositione, *Filius non est Pater*, abstrahas solam negationem, erit, *Filius est Pater*; ubi autem identitas, ibi æqualitas perfectionum.

LII. Nec obstat quod Arriaga loco citato inferre possit Petrum & Paulum ut præcisos à negationibus esse æquales, ergo ut distinctos per negationes adhuc esse æquales, quia illæ negationes superadditæ sunt æquales: Verum enim est antecedens; falsa utraque consequentia, quia negationes superadditæ sunt summè inæquales negativè formaliter; quia in ratione negationis, una non est alia formaliter ante intellectum. Hinc

LIII. Patet contra P. Oviedum de anima controversia 1. puncto 8. Petrum & Ioannem, non esse omnino æquales in perfectione, sive infra differentiam specificam habeant solas hæccitates, sive habeant medias differentias entitativas in perfectione, quarum una debet tantum suo subtrato, quantum altera alteri. Quia Physicè semper dicunt negationem identitatis, quæ ponit summam inæqualitatem Physicam negativè, & non nisi fundamentalem æqualitatem, de qua non loquitur.

LIV. Suppono 3°. contra P. Oviedum loco jam citato, differentias essentialiter oppositas necessariò importare inæqualitatem formalem negativam, quia primum quod dicunt, ut oppositæ differentia est negatio identitatis formalis inter se; illa autem est summa inæqualitas negativa ut supra probavimus. Quod autem ibidem num. 47. dicit tres personalitates divinas specie distinguere; ac proinde habere differentias essentialiter oppositas, & tamen

esse æquales in perfectione, falsum est si accipiantur sub eodem conceptu, quo specie distinguuntur; quia ut sic dicunt negationem identitatis inter se, ac proinde æqualitatis, quæ nihil aliud est, quam identitas perfectionum ut sub alio conceptu, quo inter se confunduntur: idem est de albedine ut octo & nigredine ut octo, quas dicit specie differre & esse æquales in intensione, & albedinem, ut quatuor esse ejusdem speciei cum albedine ut duo, & tamen inter se esse inæquales. Nam nec albedo ut octo, nec nigredo ut octo ut specie differunt sunt æquales, ob rationem datam; nec albedo ut quatuor, & albedo ut duo, quatenus ejusdem speciei, sunt inæquales, quia ut sic dicunt identitatem, ac proinde æqualitatem secundum illam rationem, secundum quam sunt ejusdem speciei, abstrahendo ab alia ratione, secundum quam differunt, & sunt inæquales positivè, videlicet secundum gradus commensurationis: Vnde secundum eundem, non tantum æqualitas præbet fundamentum ad abstrahendam rationem aliquam univocam, sed est ratio communis univoca, fundamentalis, si de fundamentalis; formalis, si de formali, sit sermo.

LV. Adde hæc omnia videri conformia Aristoteli Metaph. textu 5°. (referente Oviedo loco citato) dicenti: *Differentias dividentes genus se habere, ut se habent privatio & habitus.*

LVI. Suppono 4°. contra PP. Arriagam & Oviedum locis citatis, non posse assignari duo individua ejusdem speciei inter se prædicato aliquo communi convenientia, in quo cum aliis ejusdem speciei non conveniunt: Probant & exemplum ponunt in duabus calefactionibus; duæ enim calefactiones pendentes ab igne A magis conveniunt, quam duæ, quarum una pendeat ab igne A, altera ab igne B. Item duæ uniones aptæ unire animam & corpus meum, magis conveniunt quam duæ uniones, quarum una sit apta unire animam & corpus meum, & altera animam & corpus Pauli tantum; sed illæ calefactiones & uniones sunt ejusdem speciei secundum omnes. Ergo, &c. Sed

LVII. Ratio falsitatis horum est, quod in rebus respectivis differentia aut convenientia non debeat sumi à diversitate, aut identitate terminorum. Quod

LVIII. Probat 1°. quia actiones & effectus specie diversi possunt esse ab eadem indivisibili potentia, ut assensus & dissensus ab eodem intellectu, amor & odium ab eadem voluntate; ergo à fortiori à duabus potentiis solo numero distinctis: è contra eadem actio & idem effectus possunt esse à duabus potentiis specie distinctis, ut eadem calefactio & idem calor à sole & igne; idem ignis à Deo & creatura; ergo à fortiori duæ actiones & duo effectus solo numero, diversi.

LIX. Prob. 2°. Duæ uniones specie diverse possunt esse ad idem subjectum & eadem formam, ut unio materialis & unio spiritualis inter corpus & animam meam, ergo à fortiori ad duo subjecta solo numero diversa, & ad duas formas solo numero diversas: è contra eadem numero unio potest esse ad duo subjecta specie diversa, & ad unam formam specie virtualiter diversam, ut unio indivisibilis carnis, ossis unguis, &c. cum anima rationali, ergo à fortiori duæ uniones solo numero diverse ad plura subjecta specie diversa, & plures formas specie diversas.

LX. Prob. 3°. Plura ubi specie distincta esse possunt ad idem spatium, ut ubi spirituale Angeli, & ubi materiale hominis, ergo à fortiori ad plura spatia solo numero distincta. Item è contra idem ubi potest dicere respectum ad plura spatia specie distincta (si dentur) ut ubi Angelicum, ergo à fortiori duo solo numero distincta ad plura spatia specie distincta. Ex his

LXI. Collige terminos diversos, aut eosdem, nihil in respectivis addere perfectionis supra hæccitatem solo numero diversam & perfectionem extrinsecam ipsius termini: duæ enim hæccitates, sive duæ hæ calefactiones conceptibiles ut procedentes ab eodem igne à parte rei, tam inter se distinguuntur, quam duæ conceptibiles ut procedentes, à diversis ignibus; quia hæ (utpote hoc & hoc) à parte rei summè distinguuntur, ut sæpius dixi; sub intellectu verò distinguuntur solum ex parte actuum intellectus, quibus representantur, qui sunt tantum diversi ex parte terminorum istarum calefactionum, ut consideranti patebit. His suppositis, sit

RESOLUTIO.

LXII. **D**ico contra Arriagam, Oviedum, & plures alios: animæ hominum, & sic de aliis individuis, quæ sunt ejusdem speciei, sunt æqualis perfectionis entitativæ, seu substantialis, nec possunt esse inæqualis perfectionis positivæ, ita utaliquæ habeant prædicatum aliquod medium inter specificum & individuale, in quo inter se convenient & ab aliis disconvenient.

LXIII. Probat, quia tale medium non est possibile, ut patet ex entibus respectivis supra supposito tertio, à quibus ad animas adversarii trahunt consequentiam: ergo, &c.

LXIV. Confirmatur, vel illud medium erit universale, vel non? si prius, medium inter species & individua esse debet universale distinctum à specie; & medium inter genus & speciem, quod à pari dabitur, esse debet universale distinctum à genere; quia alioqui, nec illud esset medium inter speciem atomam & individua, neque hoc esset medium inter genus infimum & speciem, contra suppositum: sed hoc est absurdum, non tantum, quia istud medium inter hominem & duo individua humana faceret speciem hominis distinctam ab illa specie hominis, quæ prædicaretur de duobus individuis, quibus illud medium non conveniret; unde individua humana, sive animæ hominum inter se distinguerentur specie, quod valde periculosum est & temerarium; sed etiam quia, (præterquam quod non appareat quomodo illo casu definienda esset species atomæ, ad exclusionem hujus medii, & genus ad exclusionem illius) multiplicarentur universalia contra suos Authores, & sine fundamento; ergo, &c.

LXV. Respondebis genus definiri debere universale prædicabile in quid de multis notabiliter differentibus per modum partis materialis: Speciem verò prædicabile in quid de multis non notabiliter differentibus; ac proinde illud medium non esse medium, nisi inter illud, quod dicitur communiter genus infimum, vel species infima, cum tam hoc, quam illud inter quod mediat sit genus vel species. Sed

LXVI. Contra 1°, sic genus infimum prædicabitur

tur de generibus differentibus mediis, & species infima de speciebus differentibus mediis, quod destruit eorum infinitatem. Deinde si prædicari de notabiliter differentibus in quid, & de non notabiliter differentibus, diversificent prædicabilia essentialiter, differentia generica & specifica, proprium genericum & specificum, & sic de aliis, constituent diversa prædicabilia essentialiter, multiplicabunturque prædicabilia in infinitum, ut in simili in Porphyrio ostendimus. Denique, si quæro ab Oviedo & aliis, quænam notabiliter differant, & quænam non notabiliter? Respondet id ex prudenti hominum judicio taxari, quod est dicere, illa specie differre, quæ dixerint homines prudentes differre specie, & illa non differre specie, quæ dixerint prudentes homines non differre specie: item illa differre solo numero, & non specie, quæ dixerint prudentes homines non differre specie, sed solo numero: cur igitur non potius dicunt nobiscum non dari illam differentiam mediam, quam homines prudentes communius non agnoscunt, quam dicant illam dari?

LXVII. Si posterius? Ergo illud medium est singulare & identificatum hæcitatati, ac proinde hæcitas non est ratio, cur duo ultimo inter se differunt, sed partim disconveniunt, partim conveniunt. Ex quo

LXVIII. Sequitur 1° Differentiam specificam & genericam, &c. esse etiam quidpiam singulare, & sub conceptu identificatum hæcitatati. 2° aliquid commune non posse præscindi à singulari, quæ sunt absurda.

LXIX. Objicies ex P. Oviedo, possibiles sunt animæ hominum perfectione inæquales, cur igitur dicemus sceleratissimi & reprobi Iudæ animam æqualem fuisse animabus Christi, Deiparæ, &c. ergo, &c.

LXX. Respondeo 1°, retorquendo argumentum in materiam, cur materia sceleratissimi Iudæ fuit æqualis materiæ Christi, B. Virginis, &c. Respondeo 2° rationem esse, quia intra eandem speciem non sunt possibilia duo individua perfectionis possitivæ inæqualis.

Nec urget decretum Sorbonæ in contrarium, quia decreta Sorbonæ, nec omnia, nec ubique sunt recepta: unde cum Sap. 8. dicit Salomon se fortitum bonam animam, non loquitur de bonitate animæ substantiali præ cæteris, sed de accidentali donorum supernaturalium & dispositionum corporis ad facilius & melius operandum.

LXXI. Instabis, quod unus homo magis valeat ingenio, quam alter, oritur ex majori perfectione entitativa animæ; ergo, &c.

LXXII. Respondeo negando assumptum: nam id oritur ex varia dispositione organorum, eod quod anima ab illis organis in statu conjunctionis cum corpore pendeat, alioqui esset dicendum stultis esse infusas animas stultas & ineptas ad ratiocinandum, viros habere aliam animam, quam infantes habuerint; doctos postea amentes natusse animam, & similia absurda non necessaria; ut pater in ebriis, qui ex sola abundantia vaporum ascendentium ad cerebrum, illudque submergentium, stultescunt. Unde etiam habes perfectiores dispositiones non semper exigere formam entitative perfectiorem.

D V B I V M III.

De intellectu, Intellectione, & ejus objecto.

LXXIII. Ante Resolutionem

Suppono intellectum esse virtutem cognoscitivam spirituales, quæ quidem communiter dividitur in intellectum agentem & passibilem, sed hujus divisionis nulla nobis necessitas: quia juxta suos Authores intellectus agens est ille qui producit species intelligibiles ad præsentiam phantasmatum: passibilis verò, seu possibilis, qui intellectionem productam in se recipit; species autem productas ab intellectu ad præsentiam phantasmatum præter illas intellectiones, non agnoscimus, & consequenter solum intellectum passibilem admittimus. Hoc supposito, sit

R E S O L U T I O I.

LXXIV. Dico 1°. Objectum materiale intellectus est ens in genere sumptum, sive ut commune enti & non enti, reali & ficto, materiali & spirituali, naturali & supernaturali, &c. quod probatur experientia; cur enim affirmamus, aut negamus, ea omnino esse objectum materiale intellectus; nisi quia illa apprehendit & cognoscit? objectum verò formale intellectus est intelligibilitas istorum entium, sive ratio sub qua omnia ista entia ab intellectu attingi possunt quantum est ex parte ipsorum, nihil enim commodius assignari potest.

R E S O L U T I O II.

LXXV. Dico 2°, objectum materiale motivum intellectus est omne sensibile ut sic, & ita quidem ut pro hoc statu intellectus ad ullam intellectionem non moveatur absque ulla motione præsentis aut præteriti entis sensibilis ut sensibilis.

LXXVI. Probatur 1^a pars experientia, ex qua ortum est hoc axioma, *Nihil est in intellectu, quod prius non fuerit in sensu*: nec melior probatio adferri potest; quia inter objectum & potentiam non debet esse proportio in essendo, sed in cognoscendo, sive in cognosci & cognoscere, quam experientia discere debemus; quod enim ex PP. nostris Complutens. objici potest, quod objectum & potentia debeant habere eundem modum essendi, ac proinde objectum esse in materia, sicut intellectus est pro hoc statu, verisimile non est; tum quia anima in hoc statu Deum & Angelos apprehendit, qui tamen, ut ipsa, in materia non sunt; tum quia alioqui intellectus in hoc statu posset intelligere animam spirituales Petri & Pauli ut spirituales, imò similia tantum objecta posset, quia illa sola & similia tantum objecta sunt in materia ut subjecto informationis tantum, ut est intellectus, hoc autem est contra omnem experientiam, ergo, &c.

LXXVII. Probatur 2ª pars etiam experientia, ex qua communiter fertur, intellectum pro hoc statu pendere à phantasmatibus, quæ pendunt à sensationibus externis, unde Apostolus 1. ad Cor. 13. *Videmus nunc per speculum in enigmate*. Et Aristoteles sæpius hic, *neesse est speculantem phantasma speculari*.

LXXVIII. Collige quod jam de Deo, Angelis, animabus spiritualibus, gratia, &c. discurremus, maximè provenire ex auditu interpretum Scripturæ, visu interpretationis, aut similibus, correspondente